

Lausunto

21.4.2023

VN/4163/2023
VN/4163/2023-STM-24

Oikeusministeriö
PL 25, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.om@gov.fi

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAn lausunto valtioneuvoston asetuseräluonnokseen mikroyhdistysten tilinpidosta

STEA kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausuntonsa käsillä olevaan asiaan.

STEA:ssa uudistusta on seurattu mielenkiinnolla myös siitä näkökulmasta, että vastaavasti myös STEA on valmiudessa kehittämään pienyhdistysten tukimuotoja vähemmän byrokraattiseen, mutta riittävän ja asianmukaisen valvonnan vaatimukset täyttävään suuntaan. Näin ollen mikroyhdistyksiä koskeva sääntely ei välttämättä vähennä pelkästään sellaisten pienten yhdistysten hallinnollisia kustannuksia, jotka eivät saa julkisia tukia, vaan uudistuksilla saattaa tulevaisuudessa olla vaikutusta myös STEA-avustusten valmisteluun ja myöntämisharkintaan.

Ensimmäisenä huomiona STEA esittää huolen järjestelmän juurtumisesta. Asetuseräluonnoksessa esitetty tilinpitotapa on uudenlaista sääntelyä, joka edellyttää uuden järjestelmän omaksumista erikoispiirteineen. Asetuseräluonnoksessa esitetty tilinpitomalli tarkoittaisi kokonaan uudenlaisen tavan kouluttamista ja omaksumista myös virkamiehille. Tämä aiheuttaa alkuvaiheessa päällekkäiskustannuksia, joita ei nykyisessä julkisen talouden tilanteessa voi pitää perusteltuna.

Rekisteröityneet ja/tai rekisteröimättömät yhdistykset

Yhdistyksen kirjanpitovelvollisuuden osalta ei ole merkitystä, onko yhdistys rekisteröity vai ei. Myös rekisteröimätön yhdistys on kirjanpitovelvollinen. Asetuseräluonnoksessa ehdotetun tilinpidon perustuminen pankkitiliotteisiin tarkoittaa kuitenkin käytännössä mikroyhdistykselle rekisteröitymispakkoa, koska pankkitiliä ei ole mahdollista saada rekisteröimättömän yhdistyksen nimiin. Tämä rekisteröitymispakko osaltaan vähentää tilinpitomallin käyttömahdollisuuksia, ja on siitä näkökulmasta omiaan jopa lisäämään hallinnollista taakkaa, kun mikroyhdistysten on rekisteröitävä toimintansa.

Jäsenavoimen tilivelvollisuuden kankeus ja sääntelyn täsmentämistarve

STEA pitää jäsenavoimuutta hyvänä ja tavoiteltavana seikkana, mutta suhtautuu epäilevästi sen käytännön toteutuksen toimivuuteen. STEA ennakoii jäsenistön esittämällä, toistuvilla tilinpidon näkemistä koskevilla pyynnöillä olevan pahimmassa tapauksessa jopa lamaannuttava vaikutus mikroyhdistyksen hallintoon. STEAn näkemyksen mukaan tulisi vielä tutkia jäsenavoimuuden periaatteiden selkeyttämistä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA)
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kirkkokatu 14
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
stea@gov.fi
www.stea.fi

Jäsenille avoin esittämistapa voitaisiin säätää jopa mikroyhdistyksen velvollisuudeksi jäseniään kohtaan, kunhan sen toteuttamistavat, toisin sanoen pelisäännöt, kuvattaisiin asetuksessa tarkasti sekä roolit ja tehtävät täsmentäen. Tällaisia asetukseen otettavia toteuttamistapoja voisivat olla esimerkiksi velvoite saattaa kuukausikohtainen tilinpito nähtävillä seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä, ja velvoite pitää kuukausittainen tilinpito nähtävillä/tutustuttavana niin kauan, että se korvautuu seuraavan kuukauden tilinpidolla. Näin jäsenavoimuuden toteuttaminen ei olisi kiinni jäsenistön valvutuneisuudesta, vaan siitä tulisi automaatio.

Käteiskassaan liittyvät huomiot

Käteiskassan tilitysvelvoitteessa oleva kahden viikon jousto voi tarkoittaa käytännössä kahden viikon viivettä käteiskassan suuruutta koskevaan tietoon. Tämä voi tarkoittaa suuruusluokaltaan jopa kymmenen tuhannen euron osalta vallitsevaa epävarmuutta rahojen määrästä, sijainnista ja hallinnasta. Jos mikroyhdistyksen toiminta keskittyy vuositasolla vain yhteen suureen tapahtumaan, voi suuruusluokka olla edellä mainittuun verrattuna jopa lähes kolminkertainen. STEAn näkemyksen mukaan tämä väljyys tarkoittaa jouston mahdollistamista väärässä kohtaa, ja lisää väärinkäytösten riskiä. Käteiskassan suuruus on STEAn näkemyksen mukaan kyettävä selvittämään jatkuvasti. STEA ei pidä riittävänä eikä todennäköisesti edes mahdollisena, että käteiskassa kyettäisiin täsmäyttämään oikein ainoastaan kerran vuodessa tapahtuvalla kontrollilla. STEA ehdottaa käteiskassaan liittyvien velvoitteiden tiukentamista, mutta samalla käteiskassa mahdollistuisi pankkitilin kautta kulkevan maksuliikenteen ohella rekisteröimättömienkin mikroyhdistysten tavaksi järjestää maksuliikenteensä.

Käteiskassaan rinnastettavat sähköiset ja mobiilit maksutavat ovat myös muuttuneet yhä yleisemmiksi, joten myös niiden käyttöä tulisi pystyä huomioimaan ja tukemaan säädöksin.

Lopuksi

Edellä lausuttuun viitaten STEA ilmaisee huolensa siitä, että uusi tilinpitomalli on mahdollisesti jäämässä vaille tosiasiallista käyttöä. STEA pitää esitettyyn malliin siirtymisen sijaan taloudellisempänä ja järkevämpänä, että keskityttäisiin kehittämään jo olemassa olevia, kirjanpitolain 1 luvun 1 a §:ssä ilmaistuja yhdenkertaisen kirjanpidon edellytyksiä, jolloin olemassa oleva osin koeteltu ja ratkaisukäytäntöä omaava järjestelmä tukisi paremmin pienten toimijoiden mahdollisuuksia. Näin välttyttäisiin uuden, rinnakkaisen ja paikoin varsin spesifiäkin osaamista vaativan järjestelmän luomiselta.

Johtajan sijainen

Niina Pajari

Lakimies

Markus Latvala

VN/4163/2023-STM-24

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: